

**Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Grodzisku Mazowieckim
za okres
01.01.2021 r. – 31.12.2021 r.**

Opracowała: Katarzyna Dłuska

Grodzisk Mazowiecki, marzec 2022

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
I. Informacje ogólne	str. 6
II. Piecza zastępcza	str. 7
1. Rodzinna piecza zastępcza	str. 8
1) Środki finansowe przekazane rodzinom zastępczym w roku 2021	str. 8
2) Charakterystyka rodzin zastępczych na koniec 2021 roku	str. 10
a) Spokrewnione rodziny zastępcze	str. 11
b) Niezawodowe rodziny zastępcze	str. 13
c) Zawodowe rodziny zastępcze	str. 14
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	str. 15
3. Wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą	str. 16
4. Zwrot wydatków za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	str. 18
5. Ośrodek Adopcyjny	str. 19
6. Realizacja ustawowych działań prowadzonych przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej	str. 19
7. Efekty pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	str. 22
III. Specjalistyczne poradnictwo	str. 27
IV. Domy Pomocy Społecznej	str. 28
V. Pomoc dla cudzoziemców	str. 30
VI. Mieszkanie chronione treningowe.....	str. 31
VII. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	str. 32
VIII. Rehabilitacja społeczna	str. 35
1. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	str. 36
2. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.....	str. 36
3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	str. 36
4. Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych	str. 36
5. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	str. 36
6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania wtz	str. 37
7. Program „Aktywny Samorząd”	str. 38
8. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	str. 40
IX. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	str. 42
X. Zamówienia publiczne	str. 46
XI. Najważniejsze inicjatywy podejmowane w roku 2021	str. 47
XII. Potrzeby w zakresie pieczy zastępczej i pomocy społecznej	str. 48

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Powiatu. Utworzone zostało na mocy Uchwały Nr 30/99 Rady Powiatu Grodziskiego z dnia 25 marca 1999 roku. Realizuje zadania pomocy społecznej, wynikające z:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.),
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn.zm),
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn zm.).

Przedmiotem działania PCPR jest realizacja zadań Powiatu z zakresu:

- opracowywania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- opracowywania i realizacji Powiatowego Programu Pieczy Zastępczej,
- prowadzenia specjalistycznego poradnictwa,
- organizowania opieki w rodzinach zastępczych, udzielania pomocy finansowej na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- zapewnienia opieki i wychowania dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej,
- pokrywania kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i w rodzinach zastępczych,
- udzielania wsparcia pomocnego w usamodzielnieniu się osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny

- zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- integracji środowiskowej dla osób mających trudności w przystosowaniu się do życia,
  - pomocy osobom posiadającym status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
  - prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
  - prowadzenia mieszkań chronionych oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży,
  - prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej,
  - szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
  - doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
  - terminowej i rzetelnej realizacji sprawozdawczości,
  - sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej,
  - kierowania wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami,
  - opracowywania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
  - opracowywania planów zadań i przekazywanie informacji z prowadzonej działalności na potrzeby samorządu województwa,
  - dofinansowania: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystyki osób niepełnosprawnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i technicznych, rehabilitacji dzieci i młodzieży, kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
  - realizacji uchwał podjętych przez Radę Powiatu, Zarząd Powiatu w sprawach związanych z działalnością Centrum,
  - współpracy z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami i fundacjami,
  - podejmowania doraźnych działań wynikających z aktualnych potrzeb mieszkańców, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
  - realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,

- zapewnienia mieszkańcom powiatu bieżących informacji dotyczących działalności Centrum, praw i przywilejów należnych osobom objętym jego działalnością.

Od 1 stycznia 2012 r., na podstawie Zarządzenia Starosty, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest realizacją ustawowego obowiązku zawartego w art. 112 ust 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.) oraz w art. 182 ust 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447). Zawarte w nim zostały informacje o realizowanych zadaniach, formach świadczonej pomocy społecznej, liczbie osób i rodzin objętych pomocą oraz kosztach finansowych poniesionych w związku z realizacją zadań.

I. INFORMACJE OGÓLNE

W roku 2021 zatrudnionych na umowy o pracę było 28 osób, z tego:

- 16 pracowników do obsługi zadań PCPR (w tym 1 osoba przebywała na urlopie rodzicielskim do 19.04.2021 r.),
- 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pedagog/psycholog zatrudniony na ½ etatu,
- 6 osób w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Plan budżetowy PCPR na rok w 2021 został zatwierdzony na kwotę 5 742 557,00 zł, a wydatki ogółem zostały zrealizowane na poziomie 5 552 511,27 zł.

Struktura podziału środków finansowych w roku 2021

	Środki planowane	Środki wydatkowane
PCPR	1 719 400,00 zł	1 718 105,42 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (w tym dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego „500+”)	228 440,00 zł	212 185,35 zł
Rodziny zastępcze (w tym dodatek wychowawczy „500+”)	2 701 697,00 zł	2 561 322,64 zł
Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021	10 350,00 zł	10 337,96 zł
Rehabilitacja zawodowa i społeczna PFRON oraz „Aktywny Samorząd”- Moduł I, II i III	87 695,00 zł	85 096,79 zł
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	942 600,00 zł	913 088,64 zł
Pomoc dla cudzoziemców	43 375,00 zł	43 374,50 zł
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	9 000,00 zł	8 999,97 zł
Ogółem	5 742 557,00 zł	5 552 511,27 zł

Poza budżetem w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego na program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021 otrzymano kwotę 530 336,25 zł, a wydatkowano zgodnie z zasadami programu kwotę 385 516,42 zł.

W ramach zapewnienia pracownikom możliwości podnoszenia kompetencji w roku 2021 wzięli oni udział w następujących szkoleniach (konferencjach, seminariach):

- „Więź – w imię dziecka i rodziny. Macierzyństwo nastoletnich i usamodzielniających się dziewcząt”
- „Konstruktywna współpraca z rodziną zastępczą” - 5 osób
- „Trauma rozwojowa u dzieci w perspektywie neurorozwojowej” – 7 osób
- „Problematyka aktualnych celów i metod leczenia zaburzeń związanych z używaniem alkoholu” – 1 osoba
- „Zapobieganie i rozpoznawanie zachowań problemowych u dzieci i młodzieży” – 2 osoby
- „STOP przemocy” – 1 osoba
- „Jestem, ale nie chcę być – depresja i samobójstwa wśród dzieci i młodzieży” – 1 osoba
- „Postępowanie opiekuńczo-terapeutyczne wobec dziecka dotkniętego traumą” – 1 osoba
- „ Program profilaktyki uzależnień UNPLUGGEN” – 1 osoba
- „Klasyfikacja budżetowa – SMUP i inne problemy w zakresie wydatków” – 1 osoba
- „Budowanie autorytetu pracownika pomocy społecznej – poczucie własnej wartości, asertywność, umiejętności komunikacyjne” – 1 osoba
- „Polski Ład 2022 w kadrach i płacach”

II. PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z zapisami ustawowymi piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Organizowanie pieczy zastępczej należy do zadań powiatu. Zadania te Starosta Grodziski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wyznaczonego Zarządzeniem Nr 48/2011 Starosty Grodzkiego z dnia 29 listopada 2011 roku na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Grodzkim.

1. Rodzinna piecza zastępcza

W roku 2021 pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie pozostawało 108 rodzin zastępczych a w nich 141 dzieci.

Struktura rodzin zastępczych w powiecie grodzkim w roku 2021

Forma pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona	68	79
Rodzina zastępcza niezawodowa	37	48
Rodzina zastępcza zawodowa	3	14
Ogółem	108	141

Na terenie powiatu w 2021 roku nie funkcjonował rodzinny dom dziecka ani też rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego.

W trakcie roku sprawozdawczego w rodzinach zastępczych na terenie powiatu grodzkiego umieszczonych zostało 29 dzieci.

W okresie sprawozdawczym występowały zmiany w ilości rodzin zastępczych. Rozwiązano 16 rodzin (dziewięć spokrewnionych, siedem niezawodowych), natomiast powstało 20 rodzin (dziewięć spokrewnionych, jedenaście niezawodowych).

1) Środki finansowe przekazane rodzinom zastępczym w roku 2021

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań powiatu należy finansowanie działalności rodzin zastępczych. Ustawa zawiera wachlarz różnego rodzaju wsparcia finansowego, który został przedstawiony w poniższych tabelach:

Świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym na utrzymanie dzieci w 2021 roku

Rodzaj świadczenia	Kwota
Pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1 198 610 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	16 350 zł
Jednorazowy dodatek z tytułu przyjmowanego dziecka	2 696 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego oraz remont budynku mieszkalnego	31 439 zł
Ogółem	1 249 095 zł

Koszty wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych i rodzin pomocowych z pochodnymi wyniosły w 2021 roku – 160 918 zł.

Dodatkowo z środków rządowych w 2021 roku wypłacono:

- dla 111 dzieci przebywających w 84 rodzinach zastępczych dodatek wychowawczy (500+). Łączna kwota wypłaty wyniosła 516 548 zł.
- dla 6 dzieci cudzoziemskich pozostających w rodzinach zastępczych wypłacono świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w kwocie 15 442 zł.

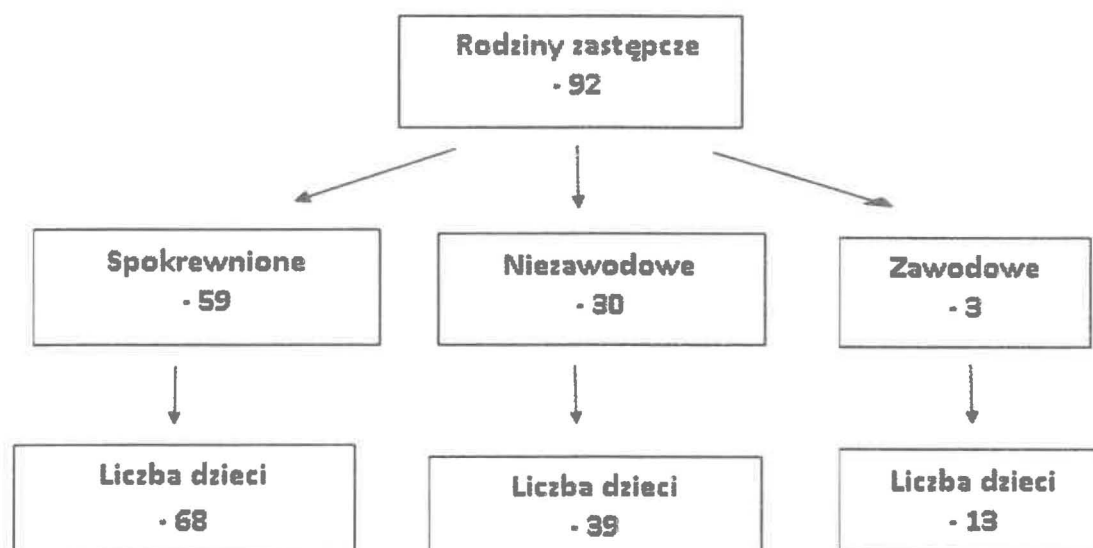
W roku sprawozdawczym w rodzinach zastępczych funkcjonujących na naszym terenie umieszczonych było 31 dzieci pochodzących z innych powiatów. Powiaty właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pieczy zastępczej, na podstawie zawartych porozumień, zobligowane były do zwrotu poniesionych kosztów. Kwota zwrotu w 2021 roku wynosiła 295 013 zł.

Analogicznie dzieci z terenu powiatu grodzkiego postanowieniami Sądów Rejonowych umieszczane były w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, a powiat grodzki na mocy zawartych porozumień zobowiązany został do ponoszenia kosztów utrzymania tych dzieci. W roku sprawozdawczym w 21 rodzinach zastępczych na terenie

innych powiatów przebywało 28 dzieci. Na pokrycie ich kosztów utrzymania przekazana została kwota 321 384,03 zł.

2) Charakterystyka rodzin zastępczych na koniec 2021 roku

Na koniec okresu sprawozdawczego na terenie powiatu grodziskiego funkcjonowały 92 rodziny zastępcze, w których zamieszkiwało 120 dzieci.

Głównymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej było:

- uzależnienia rodziców – 40 dzieci (w tym 35 dzieci z powodu uzależnienia rodziców od alkoholu)
- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych – 28 dzieci
- pólsieroctwa – 15 dzieci
- długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców – 3 dzieci
- nieodpowiednich warunków mieszkaniowych – 1 dzieci
- sieroctwa – 4 dzieci
- niepełnosprawności rodzica – 1 dziecko
- z innych powodów (np. osadzenie w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, dziecko małej matki, porzucenia itp.) – 20 dzieci.

Okres pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (stan na dzień 31.12.2021r.)

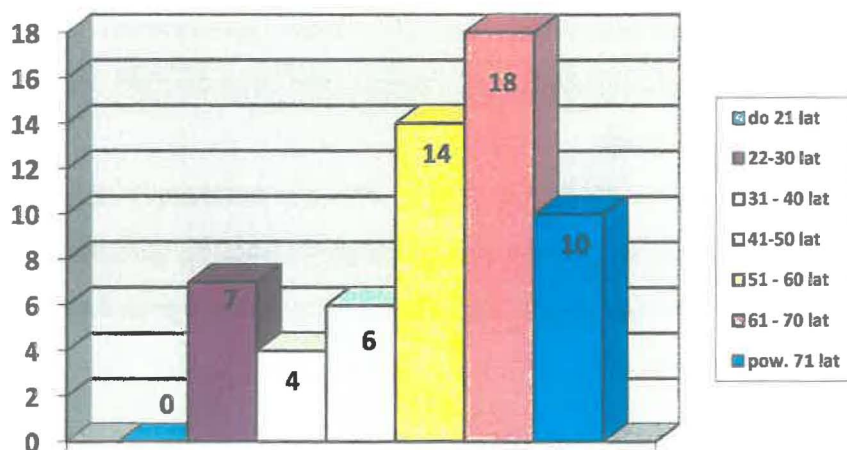
Rodzina zastępcza	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej					
	do 3 miesięcy	pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy	pow. 6 miesięcy do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 3 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
spokrewniona	6	3	1	15	3	40
niezawodowa	1	8	4	3	1	22
zawodowa	1	0	2	1	0	9

Z powyższego zestawienia wynika, że w stosunku do zdecydowanej większości dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej jest to pobyt długoterminowy. Spośród wszystkich dzieci przebywających w dniu 31.12.2021 roku w rodzinach zastępczych 59% to osoby, których pobyt wynosi powyżej 3 lat.

a) Spokrewnione rodziny zastępcze

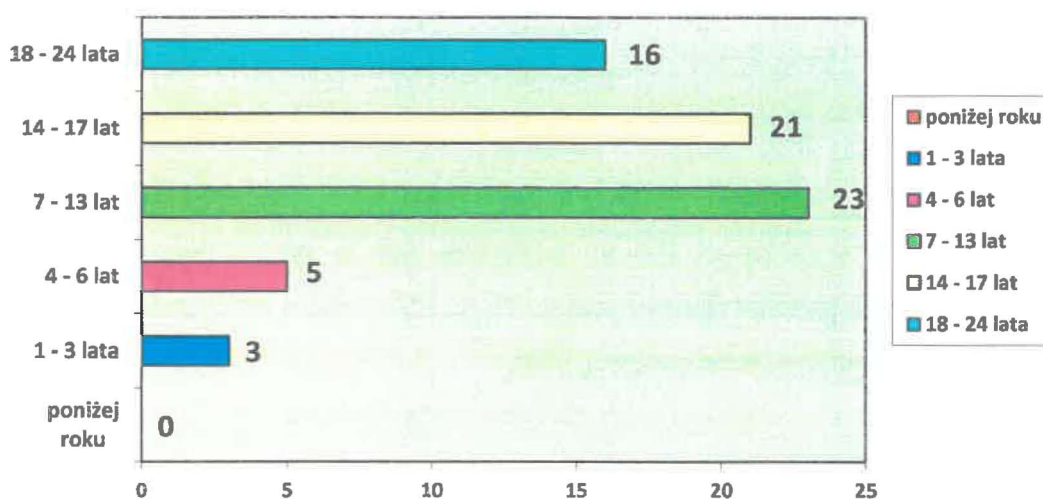
Na terenie Powiatu Grodzkiego na koniec 2021 roku funkcjonowało 59 spokrewnionych rodzin zastępczych, spośród których 23 mieszka na wsiach. Większość tych rodzin wychowuje tylko jedno dziecko (52 rodziny). Istnieją też rodziny, w których przebywa dwoje dzieci (5 rodzin) oraz dwie spokrewnione rodziny zastępcze z trojgiem dzieci.

W 38 rodzinach dzieci wychowywane są przez osoby samotne, a 21 rodziny tworzą małżeństwa. Struktura wieku rodziców zastępczych (w przypadku małżeństw - wiek młodszego z rodziców) przedstawia poniższy wykres:

Z zestawienia wynika, że zdecydowana większość wśród rodziców zastępczych w rodzinach spokrewnionych stanowią osoby w wieku 51-70 lat i powyżej – 71% wszystkich rodziców zastępczych spokrewnionych z dzieckiem.

Łącznie w spokrewnionych rodzinach zastępczych na koniec 2021 roku przebywało 68 dzieci, w tym: 39 dziewczynek. Strukturę wiekową dzieci przedstawia poniższy wykres:

Największą grupę dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej stanowią osoby powyżej 7 roku życia. Osoby w przedziale wiekowym 7-13 lat stanowią 34% ogółu wychowanków rodzin spokrewnionych, natomiast nastolatki w wieku 14-17 lat stanowią 31%. Ośmiu dzieci to sieroty a jeden wychowanek jest dzieckiem cudzoziemskim.

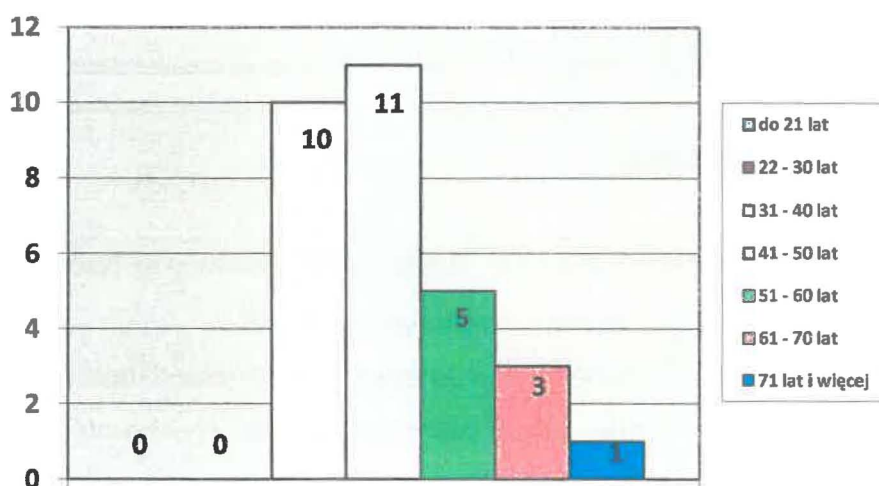
Z kolei 16 osób przebywających w pieczy zastępczej to osoby pełnoletnie. Mogą oni przebywać w rodzinie zastępczej nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia.

Sześćoro dzieci posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności). W całym 2021 roku jedenaścioro dzieci zostało po raz pierwszy umieszczone w pieczy zastępczej i opiekę nad nimi przejęły osoby im bliskie, czyli spokrewnieni rodzice zastępczy.

5 wychowanków poniżej 18 roku życia opuściło rodzinną pieczę zastępczą w ciągu omawianego roku, spośród których dwoje powróciło do rodziny naturalnej, zaś troje zostało umieszczonych w innej formie pieczy zastępczej. Sześć osób pełnoletnich zdecydowało o opuszczeniu rodziny zastępczej.

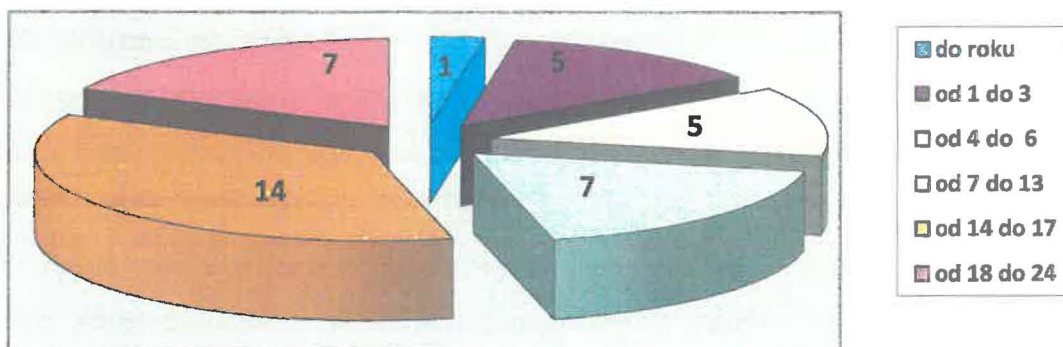
b) Niezawodowe rodziny zastępcze.

Na terenie Powiatu Grodziskiego na dzień 31 grudnia 2021 funkcjonowało 30 niezawodowych rodzin zastępczych, spośród których 14 zamieszkuje wieś. Większość rodzin wychowuje tylko jedno dziecko (24 rodziny). Cztery rodziny wychowują dwoje dzieci, jedna rodzina – troje i jedna dzieci – czworo dzieci. W 19 rodzinach niezawodowych dzieci wychowywane są przez małżeństwa, a 11 rodzin prowadzonych jest przez osoby samotne. Struktura wieku rodziców zastępczych (w przypadku małżeństw - wiek młodszego z rodziców) przedstawia poniższy wykres:

Z powyższego zestawienia wynika, że większość rodziców zastępczych (70%) to osoby w 31 – 50 lat.

W niezawodowych rodzinach zastępczych przebywa łącznie 39 dzieci, w tym 15 dziewczynek. Strukturę wiekową małoletnich przedstawia poniższy wykres:

Najbardziej liczną grupę spośród osób umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych stanowią osoby w przedziale wiekowym: 14-17 lat – 36%. Osoby, które osiągnęły już pełnoletność stanowią 18% ogółu przebywających w niezawodowych rodzinach zastępczych. Pięcioro dzieci to sieroty i pięciu wychowanków to dzieci cudzoziemskie.

Dwoje dzieci posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności). W roku 2021 dwanaścioro dzieci po raz pierwszy w ich życiu umieszczono w pieczy zastępczej.

Sześcioro wychowanków poniżej 18 roku życia opuściło rodzinę zastępczą, z czego troje umieszczonych zostało w innej formie pieczy zastępczej, dwoje zostało adoptowanych, a jedno opuściło rodzinę zastępczą z innych powodów. Spośród osób pełnoletnich, trzy osoby podjęły decyzję o opuszczeniu pieczy zastępczej.

c) Zawodowe rodziny zastępcze.

Na terenie Powiatu Grodziskiego w okresie sprawozdawczym funkcjonowały trzy zawodowe rodziny zastępcze, z czego jedna mieszkająca na wsi.

W jednej rodzinie przebywa troje dzieci, kolejna rodzina ma pod opieką czworo dzieci natomiast trzecia rodzina sprawuje pieczę nad sześciorgiem wychowanków. Wszystkie rodziny prowadzone są przez małżeństwa. W przedziale wiekowym 41 – 50 lat funkcjonują dwie rodziny zaś jedna rodzina jest w przedziale wieku 51-60 lat. Łącznie w zawodowych rodzinach zastępczych przebywa trzynastoro dzieci – dziesięcioro to chłopcy. Dwoje dzieci jest w przedziale wiekowym 1 – 3 lata, troje 4-6 lat, czworo w przedziale 7-13 lat, troje 14 – 17 lat oraz jedno powyżej 18 lat. Żadne spośród wymienionych dzieci nie jest sierotą. Jedno dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności).

Analizując problemy rodzin zastępczych stwierdzić należy, że często do tej formy pieczy zastępczej trafiają dzieci pochodzące z rodzin o niskim statusie społecznym, dysfunkcyjnym, posiadające liczne deficyty rozwojowe oraz różnego rodzaju zaburzenia. Doświadczenia z domu rodzinnego zazwyczaj złe, pozostawiają efekty w postaci różnorodnych problemów, z jakimi muszą się zmierzyć zarówno rodzice jak i dzieci. Czynniki te w znacznym stopniu wpływają na występowanie trudności w funkcjonowaniu zarówno w rodzinie zastępczej jak i szkole, są przyczyną trudności w nauce.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

W sytuacji braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub innych ważnych względów sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

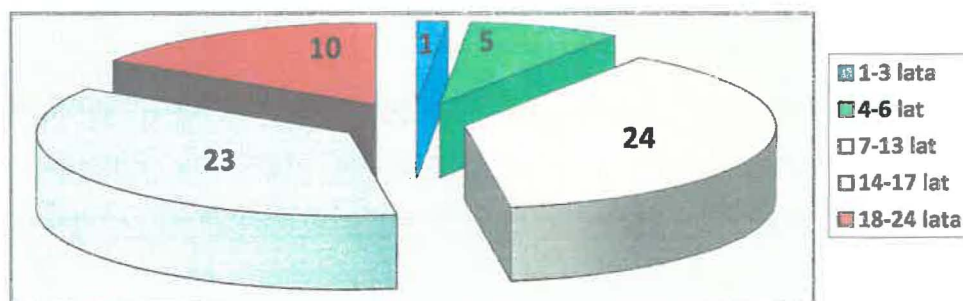
W stosunku do dzieci z powiatu grodziskiego takie rozstrzygnięcia sądów również zapadały.

W roku 2021 w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 63 dzieci z terenu powiatu grodziskiego. Na koniec okresu sprawozdawczego liczba osób umieszczonych w placówkach wynosiła 56. W trakcie roku instytucjonalną pieczę zastępczą opuściło łącznie 7 osób, co stanowi 12% ogółu przebywających w placówkach, a wśród nich:

- 3 osoby pełnoletnie, które postanowiły założyć własne gospodarstwo domowe
- 4 wychowanków, którzy powrócili pod opiekę rodziny biologicznej.

Na terenie powiatu grodziskiego funkcjonuje jedna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza. Jest ona prowadzona przez Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży „Inspiracja” w Wólce Grodziskiej. Placówka przeznaczona jest dla 14 dzieci. Zarządzeniem Starosty Grodziskiego średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w tej placówce na rok 2021 ustalony został na kwotę 4 952,60 zł. Całkowity koszt funkcjonowania placówki w roku sprawozdawczym wyniósł 840 415 zł (kwota bez składek na ubezpieczenie zdrowotne). Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc w placówce w Grodzisku Mazowieckim dzieci z terenu powiatu grodziskiego w roku 2021 umieszczane były również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz rodzinnego na terenie innych powiatów.

Większość osób przebywających w 2021 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej to dzieci i młodzież powyżej 14 roku życia – 33 osoby, co stanowi 52 % wszystkich przebywających w placówkach. Dziesięć osób ukończyło 18 lat. Podział dzieci ze względu na wiek przedstawia poniższy wykres:

W instytucjonalnej pieczy zastępczej w roku 2021 przebywało 12 małoletnich, którzy nie ukończyli 10 lat. Pięcioro z nich jest umieszczonych w rodzinnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej, troje ze względu na stan zdrowia przebywa w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, dwoje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ze względu na pobyt ze starszym rodzeństwem, natomiast dwóch chłopców oczekuje na zmianę formy pieczy zastępczej.

Podobnie jak w przypadku dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zdecydowana większość osób przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej została umieszczona ponad 3 lata temu. Dotyczy to 49% wszystkich przebywających w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Okres pobytu	Liczba osób przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej (stan na 31.12.2021r.)
powyżej 3miesiący do 6 miesięcy	11
powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	3
powyżej 12 miesięcy do 2 lat	10
powyżej 2 lat do 3 lat	15
powyżej 3 lat	17

Za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej powiat grodziski poniósł koszty w wysokości 2 896 130 zł.

Dodatkowo ze środków rządowych w 2021 roku wypłacono dla 19 dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży „Inspiracja” wypłacono świadczenie wychowawcze (500+) w wysokości 84 000 zł.

3. Wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przysługują (pod pewnymi warunkami) świadczenia na:

- kontynuowanie nauki

- usamodzielnienie
  - zagospodarowanie
- oraz udziela się im pomocy w uzyskaniu:
- odpowiednich warunków mieszkaniowych
  - zatrudnienia.

Dla osób usamodzielnianych, które opuściły rodziny zastępcze przyznana została pomoc finansowa w łącznej wysokości 88 265 zł.

Dla osób usamodzielnianych, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze przyznano pomoc finansową w wysokości 122 585 zł.

Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków w 2021 roku

Rodzaj świadczenia	po opuszczeniu rodziny zastępczej		po opuszczeniu placówki	
	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota
na kontynuowanie nauki	13	63 035 zł	19	105 991 zł
na usamodzielnienie	3	18 646 zł	2	14 916 zł
na zagospodarowanie	4	6 584 zł	1	1 678 zł

W roku 2021 rodziny zastępcze opuściło dziewięć wychowanków, natomiast instytucjonalną formę pieczy zastępczej – siedmioro (3 osoby pełnoletnie założyły własne gospodarstwo domowe, a 4 wychowanków powróciło pod opiekę rodziców biologicznych).

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie udzielali wsparcia wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek także w formie niepieniężnej. Koordynatorzy pełnili funkcję opiekuna usamodzielniania dla 7 wychowanków.

Wsparcie otrzymywane ze strony pracowników Zespołu ds. Pieczy Zastępczej polegało na udzielaniu wskazówek, wsparciu emocjonalnym oraz pomocy:

- w modyfikacji indywidualnych planów usamodzielniania
- w sporządzaniu pism urzędowych i wniosków do sądu
- w wypełnianiu wniosków o przydział lokalu z zasobów gminy.

Dodatkowo, pracownicy socjalni udzielili wsparcia w procesie usamodzielniania dwóm wychowankom młodzieżowych ośrodków wychowawczych, którym przyznano pomoc finansową na kontynuowanie nauki w łącznej wysokości 4 760,10 zł.

4. Zwrot wydatków za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła obowiązek ponoszenia odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej po 01 stycznia 2012 roku zarówno na rodziców dziecka, jak i na gminę pochodzenia dziecka.

Rodzice biologiczni wysokość odpłatności mają ustalaną w decyzji administracyjnej po przeprowadzeniu postępowania i zbadaniu ich indywidualnej sytuacji życiowej. W roku sprawozdawczym rodzice biologiczni dwojga dzieci zostali obciążeni, decyzjami administracyjnymi, odpłatnością za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej. Wpłat dokonano na kwotę 4 670 zł. W trybie postępowania egzekucyjnego uzyskano kwotę 2 033 zł.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy ponosi wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie/średnich miesięcznych wydatków na dziecko w placówce - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie/średnich miesięcznych wydatków na dziecko w placówce - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie/średnich miesięcznych wydatków na dziecko w placówce - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2021 z poszczególnych gmin z terenu powiatu grodzkiego otrzymaliśmy zwrot wydatków w łącznej wysokości 1 248 472 zł.

Zwrot wydatków w 2021 r. za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

	Wysokość wydatków poniesionych przez gminy za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	Wysokość wydatków poniesionych przez gminy za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej
10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej	20 486 zł	48 548 zł
30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej	37 334 zł	167 708 zł
50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej	382 365 zł	592 031 zł
Ogółem	440 185 zł	808 287 zł

5. Ośrodek Adopcyjny

Od wielu lat Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim współpracuje z Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym w Warszawie (WOA). Przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego bierze udział w spotkaniach Zespołów ds. Oceny Sytuacji Dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym zgłoszono do WOA 9 dzieci, które miały uregulowaną sytuację prawną.

Wspólne działania Ośrodka Adopcyjnego i Zespołu ds. Pieczy Zastępczej spowodowały, że dwoje małoletnich przebywających w rodzinach zastępczych zostało w 2021 roku przysposobionych, natomiast dwoje dzieci pozostaje w procedurze adopcyjnej.

6. Realizacja ustawowych działań prowadzonych przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej

W ramach struktury organizacyjnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej.

Do zadań prowadzonych przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej należy:

1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej;

2) tworzenie warunków do powstania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych; organizowanie szkoleń i innych działań na rzecz rodzin.

Zadanie to realizowane jest poprzez informowanie zainteresowanych o specyfice rodzicielstwa zastępczego, poprzez umieszczenie informacji w:

- siedzibie Centrum,
- audycje w lokalnym radio,
- zamieszczenie informacji na stronie internetowej PCPR oraz w mediach społecznościowych, a także:

- kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej i zawodowej rodziny zastępczej. Kwalifikowanie kandydatów wymaga przeprowadzenia diagnozy psychologicznej i pedagogicznej w zakresie stworzenia właściwego środowiska życia

rodzinnego dla przyjmowanego dziecka, motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz kompetencji rodzicielskich,

- gromadzenie niezbędnej dokumentacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- przeprowadzanie badań psychologicznych,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej,
- wydawanie na zlecenie Sądu opinii o spełnianiu przez kandydatów na rodziny zastępcze warunków i oceny ich predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla kandydatów oraz funkcjonujących już rodzin zastępczych;

W roku sprawozdawczym przeprowadzono szkolenie PRIDE – Rodzinna Opieka Zastępcza przygotowujące kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej (w szkoleniu tym biorą udział także kandydaci na rodziny pomocowe).

W szkoleniu uczestniczyło 11 osób, w tym 2 małżeństwa i 7 osób indywidualnych.

Finalnie ukończyło je 10 osób.

3) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Powiat grodziski zleca prowadzenie tego zadania w ramach konkursu ofert na realizację zadania publicznego. Od 01 stycznia 2018 roku zadanie to realizowane jest przez Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży w Grodzisku Mazowieckim. Umowa została podpisana na okres 5 lat.

4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej

Wsparcie dla rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci organizowane było poprzez:

- zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej świadczących bezpośrednio wsparcie dla rodziców zastępczych i dzieci;
- specjalistyczne poradnictwo zarówno dla rodziców zastępczych, jak i dzieci ;
- prowadzenie grupy na Facebooku dla rodzin zastępczych celem wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy rodzicami zastępczymi wzajemnie oraz pomiędzy PCPR a rodzicami zastępczymi.

5) współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami pozarządowymi - zadanie to realizowane było przez bieżące kontakty głównie telefoniczne z pracownikami ośrodków pomocy społecznej (asystenci rodziny, pracownicy socjalni), kuratorami sądowymi, nauczycielami i pedagogami/psychologami szkolnymi itp.

6) przekazywanie właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu informacji i dokumentacji dotyczących dzieci z uregulowaną sytuacją prawną oraz informacji o przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

7) realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej;

W roku 2021 Rada Powiatu przyjęła do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023.

8) prowadzenie rejestru danych zawierających dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka i przekazywanie ich do sądu.

Rejestr znajduje się w siedzibie PCPR, a dane w nim zawarte przekazywane są do sądów rejonowych właściwych dla miejsca zamieszkania rodziny zastępczej.

Należy nadmienić, że w roku 2021, ze względu na epidemię COVID-19, wielu przedsięwzięć nie udało się zorganizować np. Piknik Rodzinny, szkolenia, spotkania. Praca PCPR odbywała się w ograniczonym zakresie w odniesieniu do kontaktów z interesantami. Rodziny zastępcze w obawie przed zakażeniem również ograniczały bezpośredni kontakt, także z pracownikami PCPR. Jednakże pomimo zaistniałej sytuacji udało się zorganizować:

- spektakl „Betlejem Polskie” organizowany przez Zespół Mazowsze w Otrębusach dla rodzin zastępczych i dzieci z placówki opiekuńczo-wychowawczej Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży „Inspiracja”,
- we współpracy z Fundacją Ernst & Young przygotowano i przekazano dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych paczki świąteczne oraz upominki,
- we współpracy ze Stowarzyszeniem „Wiosna” przy projekcie społecznym „Szlachetna Paczka” zorganizowano dla rodzin zastępczych pomoc rzeczową,
- szkolenie dla rodziców zastępczych pt: „Trauma rozwojowa u dzieci w perspektywie neurorozwojowej”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim wprowadziło wiele rozwiązań, które mają sprzyjać rozwojowi i wsparciu już istniejących rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych oraz tworzeniu nowych form pieczy zastępczej. Zadania te realizuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej, którego strukturę przedstawia poniższy wykres:

Większa część Zespołu to osoby zatrudnione w ramach umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu (kierownik, koordynatorzy, psycholog, pracownik socjalny) natomiast pedagog/psycholog w niepełnym wymiarze czasu pracy.

W roku sprawozdawczym wszystkie funkcjonujące na terenie powiatu grodziskiego rodziny zastępcze zostały objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

7. Efekty pracy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej

W 2021 roku w Zespole ds. Pieczy Zastępczej pracowało 5 koordynatorów, którzy zgodnie z zapisami ustawy przedłożyli roczne sprawozdania z efektów swojej pracy. Zgodnie z nimi w okresie sprawozdawczym wykonano:

- 95 planów pomocy dziecku i 6 modyfikacji planów;
- 177 ocen sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej do Sądów Rejonowych;
- 27 ocen rodzin zastępczych;
- monitorowanie potrzeb, wsparcie, sporządzanie wniosków i pism z 2 pełnoletnimi wychowankami pozostającymi na kontynuacji nauki;
- udzielono pomocy w sporządzaniu 13 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia oraz 10 modyfikacjach Indywidualnych Programów Usamodzielnienia;
- 12 wskazań opiekunów usamodzielnienia;
- zgłoszono 9 dzieci do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie;
- 8 ocen do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie;

- 13 opinii do Sądów Rejonowych dot. kandydatów na rodziców zastępczych;
- 5 wniosków do Sądów Rejonowych o pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych lub wydanie zarządzeń dot. sytuacji prawnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 9 wniosków o ustalenie opiekunów prawnych
- 1 wniosek do Sądu Rejonowego o rozszerzenie uprawnień rodzin zastępczych (decydowanie o sprawach zdrowotnych, edukacyjnych);
- 15 innych pism do Sądów dla rodzin zastępczych (np.: wniosek o przyznanie alimentów, ich podwyższenie, udzielenie zgody na wydanie paszportu i inne);
- 40 innych pism do Sądów w sprawach rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych;
- skierowano 65 rodziców zastępczych do psychologa w celu uzyskania opinii psychologicznej;
- skierowano 80 dzieci na konsultacje do psychologa/pedagoga;
- Koordynator wziął udział w 17 spotkaniach dzieci przebywających w rodzinach zastępczych z rodzicami biologicznymi lub innymi członkami rodziny naturalnej;
- odbyło się 26 spotkań Zespołu ds. Pieczy Zastępczej dot. oceny sytuacji dziecka;
- 16 wyjazdów - przewóz dzieci do instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej;
- skierowano 48 rodziców zastępczych do lekarza w celu uzyskania zaświadczenia lekarskiego o zdolności do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 28 wniosków o niekaralność rodziców zastępczych;
- 105 wystąpień o opinie do szkół/przedszkoli w sprawie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 56 wystąpień o opinie do Jednostek Pomocy Społecznej dot. rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 12 opinii do wniosków o pomoc dla rodzin zastępczych (np.: dofinansowanie wypoczynku dla dzieci, zatrudnienie pomocy domowej i inne) oraz o pomoc dla pełnoletnich wychowanków (np.: zagospodarowanie, usamodzielnienie);
- skierowano 26 dzieci do psychologa lub pedagoga w celu przeprowadzenia diagnozy psychofizycznej;

Ponadto koordynatorzy:

- zgłosili 4 rodziny do akcji „Szlachetna Paczka”
- zgłosili 9 rodzin do akcji świątecznej Fundacji Ernst & Young
- pełnili funkcję kuratora dla osoby nieznaną z miejsca pobytu dla 22 osób
- pełnili funkcję opiekuna usamodzielniania dla 7 osób pełnoletnich
- uczestniczyli w rozprawach sądowych
- przygotowali i dostarczyli paczki świąteczne dla dzieci z rodzin zastępczych
- pełnili dyżury telefoniczne dla mieszkańców powiatu objętych kwarantanną
- przeprowadzali wizyty domowe u kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej koncentrowali swe działania na wsparciu rodziców zastępczych oraz dzieci przebywających w ich domach. Natomiast współpracą z rodzicami biologicznymi zajmował się pracownik socjalny.

W roku sprawozdawczym pracownik socjalny podjął takie działania jak:

- przygotowanie 123 decyzji administracyjnych dotyczących ustalenia odpłatności od rodziców biologicznych,
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej odpowiednimi dla miejsca zamieszkania rodziców biologicznych celem ustalenia ich sytuacji życiowej;
- korespondencja z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których przebywają dzieci z terenu powiatu grodziskiego;
- korespondencja z instytucjami, organami, zakładami (np. zakłady karne, ZUS, PUP, Poradnia Leczenia Uzależnień, zakładami pracy) w sprawach dotyczących rodziców biologicznych;
- wystąpienia do sądów o ustalenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej
- zastępowanie przed sądami Dyrektora PCPR w sprawach dotyczących alimentów z powództwa małoletnich przebywających w pieczy zastępczej przeciwko rodzicom biologicznym;
- prowadzenie pracy socjalnej z rodzicami biologicznymi dotyczącej podjęcia przez nich działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej, utrzymywania kontaktu z dziećmi, korzystania z pomocy specjalistów w PCPR oraz innych instytucjach;

- prowadzenie pracy socjalnej z rodzicami biologicznymi w sprawach obowiązków rodzicielskich, w tym partycypowania w kosztach utrzymania dzieci
- wygaszanie decyzji administracyjnych;
- udział w spotkaniach Zespołu ds. Pieczy Zastępczej;
- codzienna współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej;
- kontrola i wsparcie dwóch wychowanek zamieszkujących w mieszkaniu chronionym.

Analogicznie, zatrudnieni w Zespole specjaliści – psycholog i pedagog/psycholog zajmowali się wsparciem rodziców zastępczych i dzieci z ich rodzin w codziennym funkcjonowaniu, rozwiązywaniu trudności i problemów, wskazywaniem możliwości uzyskania dalszego wsparcia itp. W okresie sprawozdawczym większość rodzin zastępczych odbyło co najmniej jedną konsultację u specjalisty.

Praca z rodzicami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w ich rodzinach dotyczyła głównie:

- ✓ udzielania wsparcia psychologicznego/pedagogicznego rodzicom w celu zachowania i wzmocnienia ich kompetencji wychowawczych (głównie występujące problemy to: trudności wychowawcze, problemy w relacji rodzic zastępczy – dziecko, konflikty pomiędzy rodzicami zastępczymi a rodzicami biologicznymi, zaniedbania rozwojowe, dysfunkcje, zaburzenia, nieumiejętność tworzenia więzi emocjonalnych)
- ✓ prowadzenie rozmów psychoedukacyjnych z dziećmi (trudności w nawiązaniu relacji z otoczeniem, problemy w rozpoznawaniu własnych emocji i uczuć, problemy szkolne, odrzucenia, samotności w grupie, relacji rodzinnych, problemy zdrowia psychicznego – niska i/lub nieadekwatna samoocena, problemy w nawiązywaniu i rozpoznawaniu własnych emocji i uczuć)
- ✓ corocznych konsultacji dzieci z rodzin zastępczych z psychologiem/pedagogiem
- ✓ udział w spotkaniach dzieci z rodzicami biologicznymi (spotkania realizowane były przy współpracy gminy Grodzisk Mazowiecki w Mediatece, Pawilonie Kultury lub na świeżym powietrzu – parki, place zabaw)
- ✓ sporządzanie diagnozy psychofizycznej dzieci trafiających do rodzin zastępczych
- ✓ konsultacje psychologiczne dla rodziców zastępczych
- ✓ udział w spotkaniach Zespołu ds. Oceny Sytuacji Dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
- ✓ wydawanie opinii w sprawach motywacji i predyspozycji kandydatów/pełniących funkcję rodzin zastępczych
- ✓ sporządzanie diagnozy psychofizycznej dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej

- ✓ spotkania indywidualne dla osób potrzebujących wsparcia, w kryzysie
- ✓ wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Ponadto psychologowie podejmowali takie działania jak:

- ✓ motywowanie rodziców biologicznych do podejmowania działań zmierzających do powrotu dzieci pod ich opiekę,
- ✓ współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka, m.in. szkoły, sądy, kuratorzy, pracownicy socjalni i asystenci
- ✓ jeden z psychologów jest członkiem Interdyscyplinarnego Zespołu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- ✓ udział w audycjach radiowych dotyczących rodzin zastępczych i dzieci w rodzinach zastępczych
- ✓ telefoniczny dyżur psychologa. W 2020 roku PCPR uruchomiło dla mieszkańców powiatu telefoniczne wsparcie psychologa w okresie epidemii COVID-19 w formie indywidualnych rozmów telefonicznych w trudnych sytuacjach życiowych, w kryzysie, w poczuciu zagubienia i trudnościach w funkcjonowaniu w sytuacji epidemicznej co było kontynuowane w roku 2021.

III. SPECJALISTYCZNE PORADNICTWO

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa. Jego celem jest wsparcie mieszkańców powiatu w rozwiązywaniu spraw związanych z:

- bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnych;
- problematyką uzależnień;
- przemocą w rodzinie;
- problemami związanymi z niepełnosprawnością;
- udzielaniem informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód (art. 46 ust.1 ustawy pomocy społecznej). Zatem z prośbą o udzielenie wsparcia przez specjalistów, do PCPR mogą zwracać się wszyscy mieszkańcy powiatu. Kryterium dochodowe nie jest brane pod uwagę, a jedynie potrzeba uzyskania pomocy.

W roku sprawozdawczym bezpłatnych porad i konsultacji udzielali psycholog, prawnik oraz pedagog/psycholog, który został zatrudniony do pracy z rodzinami zastępczymi i dziećmi w nich przebywającymi.

Specjalistyczne wsparcie w roku 2021

Specjalista	Liczba konsultacji	Liczba osób
Psycholog dla osób dorosłych	67	83
Prawnik	90	94
Psycholog dla rodzin (w tym także w obszarze przemocy domowej) a także wspierający rodziny zastępcze	334	280
Pedagog/psycholog współpracujący z rodzinami zastępczymi	491	200
Ogółem	982	657

IV. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić odpowiedniej niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Na terenie powiatu grodziskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych w Izdebnie Kościelnym z filią w Grodzisku Mazowieckim,
2. Dom Rehabilitacyjno – Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Milanówku.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który ustala Starosta Grodziski i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i odpłatności wydaje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby w dniu jej kierowania. Natomiast decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej na terenie powiatu, z upoważnienia Starosty Powiatu Grodziskiego, wydaje Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Wykaz Domów Pomocy Społecznej z terenu powiatu grodziskiego

Nazwa DPS	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w roku 2021	Liczba miejsc	Liczba pensjonariuszy wg stanu na 31.12.2021	
			Ogółem	w tym dotowanych ze środków wojewody
Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych w Izdebnie Kościelnym z filią w Grodzisku Mazowieckim	4 600 zł	40	36	4
Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Milanówku	6 450 zł	58	55	26

W roku sprawozdawczym wydane zostały 54 decyzje administracyjne dotyczące umieszczenia, odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej i stwierdzenia wygaśnięcia.

Na podstawie umowy zawartej między Powiatem Grodziskim a Domem Rehabilitacyjno – Opiekuńczym Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej na terenie powiatu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy KSN AW w Podkowie Leśnej przeznaczony dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Umowa zawarta została na okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2024 roku.

W roku sprawozdawczym w zajęciach wspierająco – aktywizujących prowadzonych w tej jednostce brały udział 33 osoby. Na podstawie zgromadzonej dokumentacji wydanych zostało 15 decyzji kierujących do ŚDS KSN AW w Podkowie Leśnej i ustalających wysokość odpłatności.

V. POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW

W roku 2021 do realizacji Indywidualnego Programu Integracji w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2015 roku w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1946) na terenie powiatu grodziskiego realizowało osiem osób. Wszystkie osoby realizują założenia uzgodnionych Indywidualnych Programów Integracyjnych. Sześć osób posiada ochronę uzupełniającą, a dwie status uchodźcy.

Wymienione osoby otrzymały decyzją świadczenie i z tego tytułu wydatkowana została kwota 43 375 zł. na pokrycie kosztów utrzymania oraz wydatków związanych z nauką języka polskiego. Na koniec roku sprawozdawczego w realizacji pozostają dwa Indywidualne Programy Integracji.

VI. MIESZKANIE CHRONIONE TRENINGOWE

Świadczeniem niepieniężnym, jedną z form pomocy społecznej przygotowującą osoby usamodzielniające się do prowadzenia samodzielnego życia jest mieszkanie chronione treningowym. Osoba zamieszkująca w mieszkaniu chronionym jest obowiązana do ponoszenia częściowych kosztów utrzymania tego mieszkania zgodnie z ustawą z dnia

12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Starostwo Powiatu Grodziskiego posiada w swoich zasobach mieszkanie chronione z możliwością umieszczenia w nim do 4 osób zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 roku w sprawie mieszkań chronionych. W 2021 roku świadczenie w postaci przyznania miejsca w mieszkaniu chronionym otrzymała jedna osoba usamodzielniana.

VII. POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Mazowieckim realizuje zadania z zakresu administracji rządowej jako organ pierwszej instancji w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności.

Działania zespołu obejmują teren powiatu grodziskiego oraz w ramach zawartych porozumień powiatu pruszkowskiego i warszawskiego zachodniego. W Pruszkowie działa Punkt Kancelaryjny dla obsługi mieszkańców powiatu pruszkowskiego.

W roku 2021 całkowity koszt wydatków poniesionych przez PZON wynosił 913 088,64 zł, w tym:

- 750 206,86 zł na funkcjonowanie PZON, z tego:
  - MUW – 593 133,08 zł
  - środki własne powiatów – 157 073,78 zł
- 133 445,78 zł na funkcjonowanie Punktu Kancelaryjnego - finansowane ze środków własnych powiatu pruszkowskiego
- 29 436,00 zł na obsługę wniosków dot. legitymacji o stopniu niepełnosprawności oraz niepełnosprawności, a także na obsługę związaną z wydawaniem kart parkingowych.

Zestawienie wydatków na PZON w podziale na powiaty

Powiat	Środki wykorzystane z MUW	Środki własne Powiatu	Środki na funkcjonowanie Punktu Kancelaryjnego	Środki z MUW związane z wydawaniem legitymacji i kart parkingowych	Wykorzystane środki razem
Grodziski	195 848,37	101 182,37	-	29 436,00	326 466,74
Pruszkowski	248 493,70	35 891,41	133 445,78	-	417 830,89
W-wski Zachodni	148 791,01	20 000,00	-	-	168 791,01
Ogółem	593 133,08	157 073,78	133 445,78	29 436,00	913 088,64

Ogółem w roku 2021 rozpatrzono łącznie 5 643 wnioski.

Struktura rozpatrzonych wniosków

Powiat	Wydane orzeczenia dla dzieci do 16 roku życia	Wydane orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia	Wydane legitymacje uprawniające do korzystania z ulg	Wydane karty parkingowe	Pozostałe: umorzenia, odstąpienia, zgony	Samokontrola odwoławcza	Razem
Grodziski	185	821	417	344	34	18	1 819
Pruszkowski	276	1 100	569	490	30	19	2 484
W-wski Zachodni	173	709	286	226	34	14	1 442
Ogółem	634	2 630	1 272	1 060	98	51	5 745

Niepełnosprawność jest problemem społecznym o dużym zasięgu i dotyka ludzi niezależnie od ich wieku, statusu społecznego czy materialnego. Za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, która posiada orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, dla osób powyżej 16 roku życia: znaczny, umiarkowany, lekki. W przypadku dzieci od 0 - 16 roku życia ustala się tylko fakt niepełnosprawności.

Na podstawie złożonych wniosków w roku 2021 wydano 3 264 orzeczenia odpowiednio o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, w tym:

- Powiat Grodziski – 1 006 orzeczeń,
- Powiat Pruszkowski – 1 376 orzeczeń,
- Powiat Warszawski Zachodni – 882 orzeczeń.

Struktura wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia)

Powiat	Wiek 0-3 lat	Wiek od 4-7 lat	Wiek od 8-16 lat
Grodziski	21%	33%	46%
Pruszkowski	26%	33%	41%
W-wski Zachodni	26%	39%	35%

Struktura wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (orzeczenia osób powyżej 16 roku życia)

Powiat	Znaczny	umiarkowany	lekki
Grodziski	26%	64%	10%
Pruszkowski	27%	66%	7%
W-wski Zachodni	33%	59%	8%

Struktura wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności według wieku

Powiat	16-25 lat	26-40 lat	41-60 lat	61 i więcej lat
Grodziski	9%	11%	34%	46%
Pruszkowski	10%	10%	32%	48%
W-wski Zachodni	12%	9%	33%	46%

W roku sprawozdawczym rozpatrzono wnioski i wydano **1 272 legitymacji** o stopniu niepełnosprawności oraz niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych. Ponadto, rozpatrzono wnioski i wydano łącznie **1 060 kart parkingowych** dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.

Zestawienie wydanych kart parkingowych

Powiat	Osoby niepełnosprawne	Placówki	Razem
Grodziski	337	7	344
Pruszkowski	486	4	490
W-wski Zachodni	220	6	226
Ogółem	1 043	17	1 060

Z Zespołem współpracuje 16-tu lekarzy z dziedzin mających zastosowanie w procesie orzekania dzieci i osób po 16 roku życia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności o specjalizacji z: pediatrii, ortopedii- traumatologii, psychiatrii, neurologii, otolaryngologii, okulistyki, medycyny rodzinnej, chirurgii ogólnej oraz chorób wewnętrznych. W 2021 r. został powołany w skład zespołu orzekającego lekarz ze specjalizacją chirurgii ogólnej, medycyny rodzinnej oraz otolaryngologii.

W skład Zespołu wchodzi również specjaliści tj. członkowie składów orzekających:

– 4 psychologów, 3 pedagogów, 2 doradców zawodowych, 6 pracowników socjalnych

Powiatowy Zespół liczy łącznie 31 członków wchodzących w skład orzekające oraz 8 pracowników administracyjnych w tym, Przewodnicząca oraz Sekretarz na umowę zlecenie. Lekarze oraz specjaliści w 2021 r. brali udział w szkoleniach doskonalących dla członków powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności w województwie mazowieckim, które miały na celu podniesienie poziomu wiedzy w zakresie orzekania oraz obowiązujących przepisów.

W roku 2021 odbyło się łącznie 233 posiedzeń składów orzekających z udziałem lekarza i specjalisty. Wyjazdowych posiedzeń do Pruszkowa odbyło się 5. Z powodu epidemii COVID-19 wywoływanej przez wirusa SARS-CoV-2 posiedzenia składów orzekających odbywały się zaocznie, ale również z osobistym stawiennictwem przy zachowaniu reżimu sanitarnego.

VIII. REHABILITACJA SPOŁECZNA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej. Jej celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, w szczególności poprzez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych jak również poprzez likwidację różnego rodzaju barier w szczególności: architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych czy też dostępie do informacji. W ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy finansowej w formie dofinansowania, refundacji lub bezzwrotnej pomocy.

Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w roku 2021 wynosiły ogółem 2 586 995,00 z tego:

- środki z PFRON – 2 414 993,00 zł,
- środki własne powiatu – 172 002,00 zł

Struktura podziału środków finansowych rozdysponowanych na dofinansowania z zakresu rehabilitacji społecznej

Rodzaj wsparcia	Środki PFRON (w złotych)	Środki własne powiatu (w złotych)
Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	152 896,00	0,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	291 915,00	0,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	37 521,00	0,00
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	320 947,00	0,00
Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	63 705,00	0,00
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	1 548 009,00	172 002,00
Ogółem	2 414 993,00	172 002,00

1. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

W okresie sprawozdawczym o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się 261 osób w tym: 183 uczestników oraz 78 opiekunów.

Wypłacone zostały dofinansowania dla 112 osób, w tym dla 71 uczestników i 41 opiekunów, z czego:

- dorosłych osób niepełnosprawnych - 44

- dzieci niepełnosprawnych – 27

Łączny koszt uczestnictwa w turnusach wyniósł 152 896,00 zł.

2. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ubiegały się 173 osoby na kwotę 924 244,00 zł. Z dofinansowania skorzystało 112 osób, w tym 19 dzieci i 93 osób dorosłych.

Łączny koszt dofinansowania wyniósł 291 915,00 zł.

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

Ze środków PFRON o dofinansowanie ubiegało się 28 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 97 307,00 zł. Z dofinansowania skorzystało 20 osób, w tym 5 dzieci i 15 osób dorosłych.

Łączny koszt dofinansowania wyniósł 37 521,00 zł.

4. Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych

W programie pokonywania barier funkcjonalnych tj.: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, w okresie sprawozdawczym, w ramach środków przekazanych przez PFRON, złożonych zostało 98 wniosków na kwotę 877 813,00 zł. Z dofinansowania skorzystało 51 osób, w tym na bariery:

- architektoniczne - 16

- w komunikowaniu się - 29

- techniczne - 6

Wnioskodawca mógł ubiegać się o dofinansowanie do wysokości 95% kosztów ogólnych zadania, w tym 5% pozostawało wkładem własnym wnioskodawcy.

Na likwidację powyższych barier wydatkowano łącznie kwotę 320 947,00 zł.

5. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ubiegały się 4 organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu i na terenie powiatu grodziskiego. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 3 umowy. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało łącznie 67 osób niepełnosprawnych, w tym 1 niepełnosprawne dziecko.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano 4 umowy na łączną kwotę 63 705,00 zł.

6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Powiatu Grodziskiego działają dwa warsztaty terapii zajęciowej, które prowadzą rehabilitację dla 72 uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Milanówku obejmuje rehabilitacją 30 uczestników, natomiast Warsztat Terapii Zajęciowej w Grodzisku Mazowieckim prowadzi zajęcia dla 42 uczestników. Warsztaty terapii zajęciowej nie prowadzą działalności zarobkowej i są współfinansowane ze środków PFRON i środków własnych Powiatu.

Wysokość środków wydatkowanych na utrzymanie Warsztatów w roku 2021 wyniosła łącznie 1 720 011,00 zł, z czego:

- ze środków PFRON - 1 548 009,00zł

- ze środków powiatu - 172 002,00 zł.

7. Program „Aktywny Samorząd”

W dniu 7 maja 2018 roku Powiat Grodziski podpisał z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowę w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w ramach, którego osoby niepełnosprawne mogły skorzystać w zależności od potrzeb z różnych form wsparcia:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego,
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Powiat na realizację programu otrzymał środki finansowe w łącznej wysokości 446 379,00 zł, w tym kwotę:

- 419 137,00 zł na realizację złożonych wniosków, z czego:
  - na Moduł I kwotę – 246 962,00 zł
  - na Moduł II kwotę – 172 175,00 zł,
- 20 956,00 zł na obsługę programu,
- 4 191,00 zł na promocję programu,
- 2 095,00 zł na ewaluację programu.

W programie złożono 94 wnioski, z czego rozpatrzono pozytywnie 79, w tym:

- w Module I - 36 wniosków
- w Module II - 43 wniosków

Wyplacono dofinansowania:

- w Module I w ramach I i częściowo II transzy środków, łączną kwotę w wysokości zł dla 19 wniosków,
- w Module II w ramach I i częściowo II transzy środków kwotę w wysokości 112 162 zł dla 34 wniosków.

Struktura dofinansowań wypłaconych w ramach programu „Aktywny Samorząd” w roku 2021

Moduł	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Wysokość wypłaconych środków*
Moduł I		
zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu	6	35315,00 zł
pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	1	2100,00 zł
zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	10	38874,19 zł
zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	2	20000,00 zł
utrzymanie sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	5	9369,00 zł
zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	2	41870,00 zł
pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny	1	0,00 zł
zakup skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	5	34650,00 zł
zapewnienie opieki dla osoby zależnej	4	11142,00 zł
Razem Moduł I	36	193 320,19 zł
Moduł II	43	165 306,00 zł
Ogółem	79	358 626,19 zł

* Stan wykorzystania środków na dzień 15.03.2022

Pozostająca do wykorzystania kwota będzie wydatkowana do dnia 15.04.2022 roku, co jest zgodne z zasadami programu „Aktywny samorząd”.

8. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

W roku sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie było koordynatorem rządowego projektu pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2021.

Na realizację programu powiat grodziski otrzymał wsparcie z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Funduszu Solidarnościowego w kwocie 530 336,25 zł.

Celem programu było zapewnienie osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym, umiarkowanym oraz dzieciom, wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Ogólna liczba osób, którym została przyznana usługa asystenta wyniosła 61, przy czym należy wyjaśnić, że w trakcie realizacji Programu 3 osoby zmarły a 1 osoba zrezygnowała, zatem w wolne miejsca przyznawano usługi kolejnym osobom, mając na uwadze zapisy umowy i aneksu - **usługa dla 59 osób niepełnosprawnych**, w podziale następującym:

- 46 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, przy czym w trakcie realizacji Programu 3 osoby zmarły a 1 osoba zrezygnowała, zatem w wolne miejsca przyznawano usługi kolejnym osobom, mając na uwadze zapisy umowy i aneksu - **usługa dla 44 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności**;
- **12 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności**;
- **3 dzieci.**

Wszystkim osobom niepełnosprawnym przyznano 30 godzin zegarowych usługi asystenckiej do wykorzystania w danym miesiącu.

Ogółem wykorzystano 8 957 godzin usług asystenckich, z czego;

- 6731,5 godziny usług dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności
- 1805,5 godziny usług dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
- 420 godzin usług dla dzieci

Łącznie z przyznanej dotacji wykorzystana została kwota 385 516,42 zł.

Środki niewykorzystane wraz z odsetkami bankowymi w kwocie 145 055,13 zł zostały przekazane na konto MUW. Jednym z powodów niewykorzystania w całości przyznanych środków finansowych na realizację Programu była panująca sytuacja epidemiologiczna, która w dużej

mierze przyczyniła się do zmniejszenia aktywności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Lęki i obawy przed zachorowaniem, czy izolacją niejednokrotnie powstrzymywały osoby niepełnosprawne /w tym starsze, z licznymi schorzeniami, nie zawsze zaszczerpione/ przed wykorzystaniem w całości przyznanych godzin w ramach usługi asystenta i innymi możliwościami jakie oferował Program.

Pomimo trudnej, szczególnie dla osób niepełnosprawnych sytuacji związanej z epidemią, Program cieszył się dużym zainteresowaniem. Osoby, którym przyznana została usługa asystenta, mogły liczyć na jego wsparcie np. w dotarciu w wybrane przez siebie miejsce, załatwieniu spraw urzędowych, nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju instytucjami czy korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy itp.)

IX. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem obecnym w społeczeństwie. Niezbędne jest więc podejmowanie działań, mających na celu powstrzymanie przemocy i zmniejszenie skali tego zjawiska. Zadania samorządów w zakresie udzielania pomocy rodzinom, w których występuje przemoc domowa określa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W celu wypełnienia obowiązków ustawowych w powiecie grodziskim Uchwałą Nr 257/XXXI/21 Rady Powiatu Grodziskiego dnia 29 kwietnia 2021 roku przyjęty został do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Grodziskim na lata 2021 – 2025.

Przemoc domowa na terenie Powiatu Grodziskiego w odniesieniu do globalnego wymiaru funkcjonowania społecznego jest istotnym problemem rodzin, w których występuje. Z obserwacji prowadzonej przez pracowników Centrum wynika, że rodziny z problemem przemocy wymagają specjalistycznej pomocy, którą mogą uzyskać w ramach szerokiego wachlarza świadczonej pomocy przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W roku sprawozdawczym 2021 PCPR współpracował z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej dla Nieletnich Sądu Rejonowego w Grodzisku Maz. i w Żyrardowie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Szkołami oraz Organizacjami Pozarządowymi. Ważnym elementem współpracy był udział pracowników Powiatowego Centrum w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz Grupach Roboczych.

Do Powiatowego Centrum zgłaszały się osoby potrzebujące pomocy, stosujące przemoc jak również osoby doświadczające przemocy domowej.

Wszystkim zgłaszającym się osobom Centrum udzieliło informacji o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistów. Z pomocy skorzystało:

- z porady psychologa – 563 osoby,
- z porady prawnika – 94 osoby.

Ogólnie, z porad, terapii i wsparcia specjalistów w 2021 roku skorzystało 657 mieszkańców powiatu grodziskiego, w tym z pomocy:

- psychologa dla osób dorosłych- 83 osoby, w tym w obszarze przemocy domowej 6,

- psychologa do pracy z dziećmi oraz ich rodzinami – 480 osoby, w tym w obszarze przemocy domowej 11,
- prawnika- 94 osoby, w tym w obszarze przemocy domowej 13.

W Powiecie Grodziskim działa szereg instytucji i organizacji oraz grup społecznych, które zajmują się problematyką przemocy w rodzinie. Współpraca między tymi instytucjami jest elementem szerszego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Istotnym priorytetem jest przede wszystkim:

- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- przekazywanie i zbieranie informacji od poszczególnych osób i instytucji pomagających rodzinom będącym w kryzysie;
- tworzenie bazy danych dotyczących miejsc, osób, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
- organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

W roku 2021 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim otrzymało środki finansowe na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w wysokości 9 000.

W procesie rekrutacji do Programu zostało zgłoszonych 10 osób, zakwalifikowanych zostało 9 mężczyzn i 1 kobieta, jednak tylko 4 uczestników spełniło wymóg 75% i więcej frekwencji, czym spełnili warunek ukończenia Programu.

Osoby zakwalifikowane do Programu zostały skierowane do uczestnictwa w ramach Procedury „Niebieskiej Karty” i wskazania konieczności uczestnictwa w Programie przez Zespół Interdyscyplinarny lub też przedstawiciela służb realizujących procedurę. Jeden uczestnik oświadczył, iż kierował się własną motywacją przy podejmowaniu decyzji o przystąpieniu do Programu.

Program grupy opierał się na założeniach i wytycznych programu korekcyjno-edukacyjnego oraz podejścia terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach i modelu komunikacji „Porozumienie bez przemocy”. Podstawowym celem Programu była zmiana postawy uczestników i tym samym zatrzymanie przemocy w rodzinie. Uczestnicy zgłaszali w oczekiwaniach chęć nauczenia się panowania nad swoimi emocjami i zachowaniami, powstrzymania się od agresji, poprawienia swojej komunikacji oraz chęć zmiany swojej postawy wobec bliskich na bycie bardziej wyrozumiałym i tolerancyjnym.

Cykl spotkań dla każdego indywidualnego uczestnika mieścił się w wymiarze 64 godzin. Grupa liczyła maksymalnie 10 osób. Była bardzo dynamiczna, większość uczestników Programu wykazywała duży poziom otwartości i zaangażowania, inni wyraźnie dawali do zrozumienia, że ich motywacja do udziału w spotkaniach jest zewnętrzna i nie utożsamiają się z problemem przemocy. Odbiorcy Programu dzielili się głównie trudnościami, z którymi obecnie się borykają, ale również przywoływali doświadczenia z dzieciństwa, w którym często sami doznawali przemocy. W związku z wprowadzonym rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2020 r. dotyczących wprowadzenia obostrzeń sanitarnych zagrożenia epidemicznego COVID – 19 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie podjęło decyzję o dalszej realizacji w sposób zdalny za pomocą komunikatora SKYPE oraz rozmów telefonicznych.

Uczestnicy zgłaszali w oczekiwaniach chęć nauczenia się panowania nad swoimi emocjami i zachowaniami, powstrzymywania się od agresji, poprawienia swojej komunikacji oraz chęć zmiany swojej postawy wobec bliskich na bycie bardziej wyrozumiałym i tolerancyjnym.

Grupa do czasu realizacji w formie stacjonarnej była bardzo dynamiczna i uczestnicy programu wykazywali duży poziom otwartości i zaangażowania. Odbiorcy Programu dzielili się nie tylko trudnościami, z którymi obecnie się borykali, ale również doświadczeniami z dzieciństwa, w którym często sami doznawali przemocy. Po przejściu na system zdalny skupiono się na indywidualnych trudnościach wskazywanych przez uczestników, jednocześnie na ile to możliwe realizując wartości merytoryczne Programu.

Na zajęciach poruszano m.in. takie tematy jak: zjawisko i mechanizmy przemocy, formy i cykle przemocy, moje potrzeby a potrzeby innych bliskich osób, czynniki, które wpływają na eskalację złości, utratę samokontroli i powodują wybuch agresji. Kolejnymi ważnymi tematami poruszonymi na zajęciach były: uczucia – jak warto je wyrażać i jaką funkcję spełnia ich wyrażanie, identyfikacja uczuć swoich i drugiej strony – czyli empatia, uczucie złości – jak go doświadczam w ciele, jak warto je wyrażać; praca nad metaforą uczucia złości; odróżnianie ocen od faktów i analiza ocen, które przyczyniają się do narastania złości. Do tematyki zajęć została włączona nauka konstruktywnej komunikacji opartej na modelu „Porozumienia bez Przemocy”. Polegało to na tym, że uczestnicy wnosili jakieś sytuacje z życia codziennego z bliskimi i dokonywano analizy tej sytuacji pod kątem: moja obserwacja tej sytuacji, uczucia moje i drugiej strony, moje potrzeby, które chciałam/chciałem zaspokoić w tej sytuacji i potrzeby drugiej strony.

Tematem, który często powracał, były trudne relacje z dziećmi i potrzeba nabycia sposobów konstruktywnego komunikowania się z dziećmi.

Formuła prowadzenia grupy zakładała opieranie się także na tematach zgłaszanych przez uczestników oraz propozycjach prowadzących. Wprowadzono tylko część zajęć warsztatowych, dyskusji, forum wymiany doświadczeń ze względu na okoliczności pandemii, która uniemożliwiła bezpośrednią interakcję relacyjną uczestników Programu.

W toku realizacji Programu dokonano ogólnej diagnozy przedstawiającej aktualną sytuację uczestników oraz poziom czynnika motywującego do zmiany swoich prezentowanych destrukcyjnych postaw.

Należy również zaznaczyć, że koncepcja funkcjonowania systemu przemocy w powiecie grodziskim obejmuje działalność zespołów interdyscyplinarnych powołanych przez wójtów i burmistrzów w każdej gminie w skład, których wchodzi profesjonaliści, przedstawiciele policji, sądów, pcp, ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, placówek oświatowych, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Zadaniem powołanych zespołów jest wspólne wypracowanie jasnych zasad działań mających na celu podjęcie skutecznej reakcji interwencyjnej i pomocowej w momencie zaistniałego już problemu przemocy w rodzinie.

PCPR w Grodzisku Mazowieckim jest członkiem Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pozarządowych Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie „NIEBIESKA LINIA”.

W 2021 roku, do wszystkich instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności realizujących oddziaływanie w zakresie osób stosujących przemoc, przekazany został informator na rok 2021 zawierający dane teleadresowe jednostek organizacyjnych i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu grodziskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Na tablicach ogłoszeń w siedzibie Centrum na bieżąco zamieszczane były informacje dotyczące dyżurów specjalistów, możliwościach skorzystania z bezpłatnych porad świadczonych przez specjalistów oraz organizacje i instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, systematycznie zamieszczane są również ulotki dla mieszkańców powiatu związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, z którymi każdy potrzebujący wsparcia i pomocy może się zapoznać.

X. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 z późn. zm.) zamówieniami publicznymi są odpłatne umowy zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług; **W roku sprawozdawczym zamówienia publiczne udzielane były z wyłączeniem procedur określonych przepisami ustawy. Ich łączna wartość bez podatku od towarów i usług wyniosła 909 316,86 zł.** Udzielone zamówienia dotyczyły świadczenia usług w ramach umów cywilno-prawnych związanych działalnością Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (w tym realizacji programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021, gdzie wartość zawartych umów wyniosła 394 770 zł) oraz nabycia towarów niezbędnych do bieżącej działalności jednostki.

XI. NAJWAŻNIEJSZE INICJATYWY PODEJMOWANE W ROKU 2021

1. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zgłaszali rodziny zastępcze do udziału w różnych akcjach świątecznych oraz przygotowywali i dostarczali paczki świąteczne dla dzieci do rodzin zastępczych.
2. Kolejny rok realizowany był program „Aktywny samorząd” skierowany do osób niepełnosprawnych
3. PCPR było realizatorem programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” edycja 2021, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego
4. Przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności angażowali się także w działania związane z ochroną zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu.
5. Zaangażowano lokalne media w promowanie działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

XII. POTRZEBY W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego.
2. Utworzenie rodzinnego domu dziecka.
3. Utworzenie kolejnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, w tym z miejscami interwencyjnymi.
4. Kontynuowanie działań informacyjno-promujących rodzicielstwo zastępcze.
5. Pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych niezawodowych.
6. Pozyskanie kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze.
7. Zatrudnienie psychologa do Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.
8. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwijanie działalności (np. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promocji rodzicielstwa zastępczego itp.)
9. Podnoszenie kompetencji pracowników poprzez szkolenia
10. Szkolenia dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu
11. Rozwój specjalistycznego poradnictwa i innych form wsparcia, w tym uruchomienie terapii rodzinnej, warsztaty umiejętności wychowawczych itp.
12. W celu zapewnienia sprawnej realizacji zadań PCPR istnieje potrzeba zatrudnienia dodatkowych pracowników do realizacji zadań z obszaru poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta rodzinny), prowadzenia kontroli, aplikowania o środki unijne oraz realizacji dodatkowych programów rządowych i PFRON, pracownika Działu Środowiskowego
13. Utworzenie na terenie powiatu ośrodka interwencji kryzysowej
14. Rozszerzenie w powiecie oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych (np. opieka wytchnieniowa, dzienny dps)
15. Cykliczne realizowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.
16. Zwiększenie ilości środków finansowych z dotacji wojewody, pozwalających na rozpatrzenie wszystkich wniosków składanych do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
17. Utworzenie/zlecenie prowadzenia dla mieszkanek powiatu grodziskiego domu dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży.